

Van rampplek tot woonwijk

DROOMBEEK

“Van een negatieve aanleiding gaan we naar iets positiefs.” De wijk Roombeek in Enschede ondergaat een metamorfose.

“Roombeek is voor honderdduizend procent weer van de mensen.” Pi de Bruijn is er stellig van overtuigd. De stedenbouwkundige is verantwoordelijk voor de wederbouw van de Enschedese wijk na de vuurwerkkramp. Ooit noemde hij de wijk een charmant allegaartje. Dat moest het blijven. “Ik heb gedacht: we gaan af van de eenheidsworst. Liever kakafonie! Roombeek is het bewijs dat het wél kan en dat Nederland daarnaar snakt.”

BLOEDVAATJES Wie een wandeling maakt door Roombeek, is snel onder de indruk. De wijk herstelt zich goed, al is nog niet de helft klaar. De Bruijn over zijn visie: “Een modernistische wijk zou een implantaat in de stad zijn en tot afstoting kunnen leiden. Ik wilde een meer organische aanpak, de bloedvaatjes moesten doorlopen.” Die bloedvaatjes zijn het traditionele stratenplan, dat bleef net als vroeger. Mèt subtiele verschillen. De Bruijn: “Sommige straten zijn wat breder, dat zijn daardoor boulevards. De wijk heeft drie parken, de ‘bleken’. Precies op plekken waar je ze verwacht.

“De ramp zorgde voor meer lef.”

Daarmee is het plan gegarandeerd verankerd.” Indrukwekkend is ook de omvang van het rampgebied. 43 hectare bebouwing was compleet weggevaagd. De ontploffingen van zeseneenhalf jaar geleden kostten 23 mensen het leven, er raakten ongeveer duizend mensen gewond. Vijftienhonderd bewoners werden dakloos. In totaal wordt 65 hectare herbouwd.

WILDER De wijk is enorm divers, zegt stadsdeelmanager Enschede-Noord Jan Bron enthousiast. Niet alleen zijn er sociale huurwoningen voor de oorspronkelijke bewoners, er kwamen ook dure villa's. Het rijk en de provincie gaven zeventig miljoen gulden voor een 'kwaliteitsimpuls'. Daardoor is er inmiddels een voorzieningencluster, dé ontmoetingsplek in de wijk. Bron somt op: “Er zijn twee scholen, de Turkse en Marokkaanse vereniging hebben er onderdak, er is ruimte voor muziekverenigingen, kinderopvang en het 'Huis van Verhalen' voor mensen die willen praten over de vuurwerkkramp. Er zijn ook sportzalen.” Volgend jaar is aan de overkant het zorgcluster klaar. “En niet te vergeten de Twentse Welle: een museum voor beeldende kunst, met een Jan Cremer-deel, en een grand café.” Pi de Bruijn hield zich niet bezig met alle details: “De stedenbouw vormt een strak framework, de architectuur mocht best wilder en afwisselender dan in de Vinexwijken. Erg blij ben ik met de restanten

DE PRAKTIJK

Het is uniek in Nederland: ruim 500 vrije kavels in één wijk. In Roombeek is het particulier opdrachtgeverschap een succes. Niet alleen voor mensen met een topinkomen, maar ook voor de middenklasse. Zo konden ook oorspronkelijke bewoners hun eigen huis bouwen.

Familie Pet, Bamshoevelaan

[foto vorige pagina]

“We zijn voor dit droomhuis vanuit Hengelo naar Enschede verhuisd. We wilden een modern huis met een loft-gevoel en een grotere tuin voor ons zessen. Open en ruimtelijk moest het zijn, met veel loopruimte”, zegt Dorine Pet [rechts op de foto]. “Het huis is echt

zoals we het bedacht hadden. Alles bij elkaar kostte het zo'n 600.000 euro. Onze wensen hadden we nooit kunnen realiseren in projectbouw.” Het duurde twee jaar, van het kopen van de kavel tot de verhuizing. “Alles ging goed, behalve het stucwerk aan de buitenkant. Er zit een lelijke lijn over de hele breedte. Dat moet over, helaas.”

Familie Van der Geest-Van Zuilekom, Museumlaan

Monique van der Geest (midden op de foto). "Aan de Museumlaan waren grote kavels, van meer dan 900 vierkante meter. Er was beeldregie: de huizen moesten modern zijn en er moest acht meter tussen de woningen vrij blijven." Monique van der Geest, Kasper van Zuilekom en Kasper jr. hebben een licht en flexibel huis. Peter Wilson was hun architect. Wilson ontwierp

ook het nieuwe Luxor in Rotterdam. De bouw duurde drie jaar. Van der Geest: "We hebben bewust veel tijd gestoken in het ontwerp." Het huis herbergt ook de kantoorruimte van Van der Geest. En er is ruimte voor kunst. "We hebben een wand van vier bij negen meter met een geperforeerde plaat erop. Zo kunnen we de opstelling nog eens wisselen. Alleen hebben we dat tot nu toe nog niet gedaan, nee."

“Nederland is doorgeslagen in reguleren.”

industriële erfgoed. We hadden drie superviseniveaus; ik had alleen strenge supervisie rond de bleken en op de Museumlaan. En de hoekpanden, daar keek ik ook altijd naar. Die moeten een sterke basisvorm hebben. Maar de middenzones maken weinig uit.”

Maar niet alleen Roombeek ondergaat een metamorfose, zegt stadsdeelmanager Bron. “Ook de binnenstad van Enschede is gerenoveerd. Er is een as van het centrum naar het Muziekwartier, die vormt als het ware een cultuurlint naar het noorden. Roombeek wordt daar onderdeel van.”

NOTARISKAPPEN De Bruijn maakte zich sterk voor het particulier opdrachtgeverschap. De ruim vijfhonderd vrij te bebouwen kavels, waarvan een deel inmiddels bebouwd, zijn uniek in Nederland. “Een geslaagde hobby”, zegt De Bruijn. “Nederland is doorgeslagen in reguleren. Mensen lagen in de rij voor deze kavels. Daardoor straalt de wijk vrijheid uit, de huizen vormen een afspiegeling van wat de Enschedese bevolking wil.

En als dat dus dertig notariskappen op een rij worden: wie ben ik dan om te zeggen dat dat niet mag?”

Toch lijkt het aantal notariskappen en boederettes in de praktijk mee te vallen. De Bruijn: “Er is vaak afstemming met de bureaus in een vroeg stadium. Zo’n wijk modelleert zichzelf.” Bron heeft daarnaast een andere ervaring: “Het heeft een paar keer tot grote onenigheid geleid.”

NOABERSCHAP Emoties liepen ook hoog op bij de presentatie van de bouwplannen, de buurtbewoners zaten er bovenop. “Het was hevig”, zegt De Bruijn nu. “Heel emotioneel, maar het ging toch ook heel soepel.” Die saamhorigheid is er nog steeds, zeggen Henk Vos en Anneke Smit van de buurtvereniging Schurinkswede. Vos: “Door de ramp kennen we iedereen. De buurt spreekt ons aan, de gemeente trouwens ook. Die luistert tegenwoordig veel beter naar ons.” Want hun werk zit er nog niet op, zegt Smit: “Zolang de bouw duurt, blijven we ermee bezig. Grote vrachtwagens rijden hier nog steeds de stoepen aan gort. Er is veel lawaai en stof.” Uit een bewonersenquête die de gemeente vorig jaar hield, bleek dat een ruime meerderheid van de ondervraagden zich graag wil inzetten voor Roombeek. Kenmerkend voor de wijk noemt stadsdeelmanager Bron die betrokkenheid. “Dat is het noaberschap, Twents voor de zorg die je voor elkaar hebt. Mensen hier helpen elkaar.” Pi de Bruijn ziet het noaberschap in de Renbaanstraat: “Bewoners zitten weer voor hun huizen, kijken naar wie er langs komt. De wijk is weer van en voor hen.”

www.roombeek.nl

www.droombeek.nl

www.roombeker.nl

Frank Nijhuis, Bamshoevelaan

Frank Nijhuis was één van de eersten die een kavel kocht, eentje van 500 vierkante meter. Het bleek niet goedkoop: “Laten we het maar houden op zo’n 400 euro per vierkante meter.”

Nijhuis is te spreken over de vrijheid bij de bouw: “Aan de achterkant wilde ik veel glas, zodat de tuin onderdeel is van het huis. En ik wilde flexibel met de ruimte kunnen omgaan, daarvoor heb ik schuifwanden bedacht.” Hoewel hij tevreden

is, had hij wel gehoopt op meer moderne huizen in de straat. “Er had misschien iets meer regie gemogen. Zodat de notariswoningen meer bij elkaar hadden gestaan.”

Familie Malki, Renbaanstraat

De familie Malki woonde ten tijde van de vuurwerkcramp een straat verderop. Afram Malki: "Ik woon sinds 1985 in Nederland, ik ken geen andere wijk dan Roombeek." Zelf een huis laten bouwen

bleek goedkoper dan er een kopen van de woningcorporatie. Snel ging het ook: binnen een half jaar was het huis af. Alles bij elkaar kostte het zo'n 250.000 euro, inclusief financiële tegenvallers. Malki: "De ondergrond bleek te zwak

om op te bouwen, daar moest grond bij. En de aansluiting op de stadsverwarming: ik had gerekend op 500 of 600 euro, maar daar kon een nulletje bij."

